

Канцеларија парламентарног
војног повјереника БиХ

Ured parlamentarnog
vojnog povjerenika BiH

OFFICE OF PARLIAMENTARY
MILITARY COMMISSIONER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Број:
Сарајево, 28.01.2022. године

ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БИХ

ДОМ НАРОДА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БИХ

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

C

PRIMLJENO: 28-01-2022			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05/3-37-4-196		196	22

Предмет: Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2021. годину

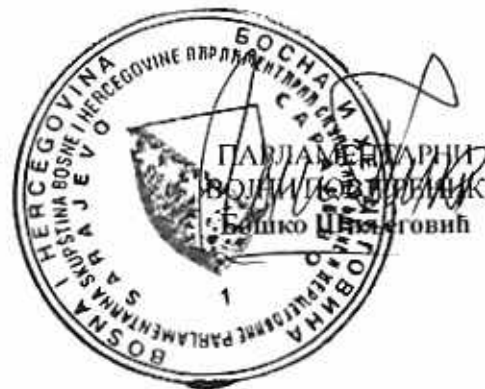
Поштовани,

У складу с чланом 5. став (1) Закона о парламентарном војном повјеренику Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", 51/09) у прилогу вам достављамо Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2021. годину.

С поштовањем,

Достављено:

- наслову
- а/а

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2021. ГОДИНУ**

САРАЈЕВО, ЈАНУАР 2022.

Садржај

Поглавље I. Уводна ријеч парламентарног војног повјерника БиХ.....	1
Поглавље II. Активности Канцеларије парламентарног војног повјерника БиХ.....	3
Одјељак А. Поступање по притужбама.....	3
1. Притужбе у вези са примјеном епидемиолошких мјера у условима пандемије узроковане вирусом SaRS COV-2.....	4
2. Притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста.....	5
3. Обављање стражарске и чуварске службе.....	7
4. Притужбе које се односе на поступак пензионисања професионалних војних лица.....	9
5. Питање равноправности жена у систему Оружаних снага БиХ.....	9
6. Остале притужбе.....	12
Одјељак Б. Пружање правне помоћи.....	16
Одјељак Ц. Најављење и ненајављење посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ.....	17
1. Најављена посјета команди 5. пјешадијске бригаде Оружаних снага БиХ у Тузли.....	17
2. Најављена посјета Команди логистике Оружаних снага БиХ у Добоју.....	19
Поглавље III. 13. Међународна конференција омбудсмена за оружане снаге.....	23
Поглавље IV. Остале активности које је војни повјерник реализовао у 2021. години.....	24

ПОГЛАВЉЕ I.

УВОДНА РИЈЕЧ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БиХ

У складу са чланом 5. став (1) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), парламентарни војни повјереник Босне и Херцеговине (у даљем тексту: војни повјереник), подноси Парламентарној скупштини БиХ Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2020. годину.

Сходно члану 1. став (2) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, позиција војног повјереника установљена је с циљем јачања владавине права, заштите људских права и слобода професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, како је то гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима у његовом додатку. Канцеларија војног повјереника независно је тијело Парламентарне скупштине БиХ и надлежна је за: а) истраживање специфичних питања по упутству Парламентарне скупштине БиХ и Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ. Упутства се могу издати само ако се питање не разматра у оквиру дјеловања Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, а војни повјереник може и сам затражити да Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ изда упутства за истраживање специфичних питања; б) предузимање активности на основу властите процјене када у вршењу својих надлежности добије информације од чланова Парламентарне скупштине БиХ, или разматрањем притужби војних лица и кадета, те на било који други начин уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода војних лица и кадета.

Правни оквир дјеловања војног повјереника дефинисан је чланом 1. став (3) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), у којем је наведено:

“На сва питања организације и управљања те друга питања значајна за рад војног повјереника чија је позиција успостављена овим законом и односа према правним и физичким лицима, у мјери у којој нису прописана овим законом, примјењују се Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине и Закон о управи.”

Сходно цитираној одредби, правни оквир дјеловања војног повјереника чине: Закон о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), Закон о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02, 102/09 и 72/17), те Пословник парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 8/10).

Полазећи од става израженог у Препоруци Парламентарне скупштине Савјета Европе, број 1742/2006 (Људска права припадника Оружаних снага, чл. 2. и 4.) да су „...припадници оружаних снага грађани у униформи који морају уживати иста основна права, укључујући

она у Европској конвенцији о људским правима и ревидираној Европској социјалној повељи, и исту заштиту својих права и достојанства као сваки други грађанин у границама нужности војне службе“, војни повјереник је, дјелујући на основу притужби професионалних војних лица и посјета командама и јединицама Оружаних снага БиХ, настојао да утиче на Министарство одбране БиХ и надлежне у систему Оружаних снага БиХ да приступе отклањању уочених кршења људских права.

Током извјештајног периода Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ имала је професионалну сарадњу са Министарством одбране БиХ, Заједничким штабом Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: Заједнички штаб ОСБиХ) и Генералним инспекторатом Министарства одбране БиХ (у даљем: тексту Генерални инспекторат). Такође, треба поменути и добру сарадњу са Институцијом омбудсмена за људска права БиХ која се остварује размјеном предмета сходно надлежности једне и друге институције за њихово рјешавање, а с циљем унапређења квалитета заштите људских права и слобода.

На крају, војни повјереник са задовољством истиче изузетну сарадњу са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност Парламентарне скупштине БиХ, те Заједничком комисијом за људска права Парламентарне скупштине БиХ

Посебан сегмент рада војног повјереника и у овом извјештајном периоду био је праћење епидемиолошких мјера које су спровођене на локацијама Оружаних снага БиХ с циљем заштите здравља професионалних војних лица у околностима пандемије изазване вирусом SaRS COV-2.

Од доношења Одлуке Савјета министара БиХ о проглашењу настанка стања природне или друге несреће на територији Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 18/20) Министарство одбране БиХ и Оружане снаге БиХ предузеле су све потребне епидемиолошке мјере како би се зараза међу професионалним војним лицима свела на најмању могућу мјеру. Посебно су свој допринос дали медицински и санитетски тимови у склопу команди и јединица, а значајно је било отварање још једне опремљене амбуланте у оквиру Оружаних снага БиХ.

ПОГЛАВЉЕ II.

АКТИВНОСТИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одјељак А. Поступање по притужбама

У контексту спровођења парламентарне контроле рада и других питања у области заштите људских права и слобода везаних за војна лица и кадете у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, свако професионално војно лице или кадет у Оружаним снагама БиХ има право да непосредно контактира са војним повјереником, те да поднесе притужбу. У извјештајном периоду највећи број поступака и истрага отворен је на основу притужби професионалних војних лица (у даљем тексту: ПВЛ). Осим поступања по притужбама, војни повјереник овлашћен је да поступа по службеној дужности када у спровођењу својих надлежности добије информације или уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода професионалних војних лица и кадета.

Током 2021. године запримљен је мањи број притужби професионалних војних лица из два разлога:

1. обустављено је учешће припадника Оружаних снага БиХ у Мисији мира у Исламској Републици Авганистан. У овој области у просјеку је до сада било око 15 притужби на поступак избора кандидата за учешће у појединим ротацијама,
2. превентивним дјеловањем у поступку праћења реализације конкурсне процедуре за пријем у Оружане снаге БиХ, а што је детаљније описано у наставку овог извјештаја, смањен је број притужби за око 20, колико их је раније било у просјеку.

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ током 2021. године дјеловала је у 49 поступака покренутих по притужбама професионалних војних лица, те у 30 поступака покренутих по захтјеву за пружање правне помоћи, што је укупно 79 поступака.

У извјештајном периоду поступци по притужбама и захтјевима за пружање правне помоћи окончани су у 73 предмета, док је поступак у осталим предметима у току.

Током 2021. године највећи број поступака у Канцеларији војног повјереника БиХ вођен је у сљедећим областима:

1. притужбе у вези са примјеном епидемиолошких мјера у условима пандемије узроковане вирусом SARS COV-2
2. притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста,
3. обављање стражарске и чуварске службе,
4. притужбе које се односе на поступак пензионисања професионалних војних лица,
5. питање равноправности жена у систему Оружаних снага БиХ
6. остале притужбе.

1. Притужбе у вези са примјеном епидемиолошких мјера у условима пандемије узроковане вирусом SaRS COV-2

Министарство одбране БиХ и Оружане снаге БиХ су, током одржавања курсева, обука кадета, припрема јединица за одлазак у мировне мисије, те дочека јединица из мисија, спроводили прописане епидемиолошке мјере и тестирања професионалних војних лица с циљем заштите њиховог живота и здравља.

Међутим, с обзиром на начин организације и рада Оружаних снага БиХ, упркос предузетим епидемиолошким мјерама, током извјештајног периода заражена су 864 лица, док је, нажалост, од последица заразе вирусом корона преминуло 5 припадника Оружаних снага БиХ. Од укупног броја заражених, већина је била у контакту са вирусом у породичном окружењу, док је трансмисија међу припадницима Оружаних снага БиХ на локацијама на којима су распоређени била минимална.

У вези с овим питањем, војном повјеренику обратили су се полазници командно-штабног курса у Команди за обуку и доктрину (КоиД) у Травнику, истичући да комаданти не поштују наредбу начелника Заједничког штаба ОСБиХ од 12. 01. 2021, према којој је дефинисано да се наведени курс реализује комбинацијом онлајн и класичне методе.

Наиме, како је наведено у притужбама, „надређени не желе да изврше наредбу и омогуће онлајн наставу иако постоје технички услови за то. Оваквим поступком се директно угрожава здравље полазника курса, јер се у учионицима и смјештајним просторима не поштују епидемиолошке мјере с циљем спречавања ширења заразе узроковане вирусом SAR-COV-2. Истовремено, полазници курса викендом одлазе кућама, те се по њиховом повратку у касарну повећава могућност заразе.”

Војни повјереник затражио је од Генералног инспектората МОБиХ утврђивање чињенице по изнесеним наводима, те уједно и изјашњење руководног кадра КоиД-а.

На основу прикупљених доказа утврђено је да се на локацији КоиД-а примјењују све епидемиолошке мјере утврђене интерним актима, те одлукама кризних штабова према мјесту размјештаја локације.

Утврђено је да је извођење наставе организовано у комбинованом моделу, у обиму у којем то сам процес обуке и образовања дозвољава. У тренутку спровођења истраге утврђено је да је епидемиолошка ситуација на локацији била повољна, да се интензивно прати, те да ће се у случају погоршања одмах реаговати с циљем заштите људи. У овом дијелу истакнуто је да су професионална војна лица инсистирала да се обука одвија само по онлајн моделу, што с аспекта квалитета обуке и усавршавања није могло бити реализовано.

Војни повјереник, на основу истрага, те обиласка локација, констатује да су надређени у процесу спровођења обука и курсева, не само у КоиД-у већ и на другим локацијама, крајње одговорно односили према прописаним епидемиолошким мјерама, те су улагани максимални напори у погледу реорганизације рада како би се могућност ширења вируса SaRS COV-2 међу полазницима обука и курсева свела на најмању могућу мјеру.

Такође, војни повјереник запримио је и притужбу групе професионалних војних лица која су се налазила у карантину на локације касарне „Рајловац“ пред упућивање у операцију подршке миру, код којих су се појавили симптоми инфекције вирусом SaRS COV-2.

Након спроведене истраге утврђено је да је код неколико лица потврђено присуство вируса SaRS COV-2, те је одлучено да цијела ротација остаје у карантину до оздрављења заражених, те истека периода инкубације, након чега је цијела ротација упућена у операцију подршке миру.

2. Притужбе које се односе на обављање дужности другог формацијског мјеста

И у овом извјештајном периоду, иако у значајно мањем броју, војни повјереник је запримао притужбе професионалних војних лица која су поред дужности својих формацијских мјеста додатно обављала дужности других формацијских мјеста дуже од 30 дана на основу усмених наредби надређених. При томе за свој ангажман нису имали писмену наредбу, те сходно томе нису могли ни остварити накнаду у складу са чланом 64. став (2) Закона о служби у ОСБиХ.¹

У образложењима одговорних из Министарства одбране БиХ истиче се да подносици притужбе не могу бити именовани за вршиоце дужности јер не испуњавају услове, па сходно томе и остварити припадајућу накнаду. Истиче се да подофицир не може бити именован за вршиоца дужности на формацијском мјесту официра, да се вршилац дужности може одредити за формацијско мјесто истог, непосредно вишег или нижег чина, али не може два чина више од личног чина. Овака став је у складу са законским и подзаконским актима. Али неоспорна је чињеница да сва ова лица, иако не могу бити одређена за вршиоца дужности, на основу усмене наредбе мјесецима па и годинама обављају те дужности, а да им се при томе ускраћује право на било какав вид накнаде или награде. Иако је предвиђено да се против одговорних лица која поступе мимо прописа у погледу именовања вршилаца дужности покрене дисциплински поступак, до сада нити један дисциплински поступак није спроведен.

Посебно се истиче предмет С.С., у вези с којим је војни повјереник издао Препоруку број: УП1/05/3-37-3-94/19 од 28. 02. 2020. године, која додатне послове другог радног мјеста без икакве накнаде обавља дуже од три године. У више наврата војни повјереник је тражио информације и инсистирао да се именованој додијели њено право, што су одговорни из Министарства одбране БиХ одбијали правдајући то административним процедурама. Министарство одбране БиХ изјаснило се да не може спровести Препоруку војног повјереника у погледу постављења именоване за вршиоца дужности. Међутим, војни повјереник посебно

¹ (2) Права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност, односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности, односно замјењивање траје више од 30 дана.

наглашава да је у Препоруци истакао да војни повјереник не прејудуцира нити одређује модел на који ће се остварити финансијско право именоване у цјелокупном временском периоду у којем је обављала дужност, тим прије што за свој рад није добила било какав вид новчане награде, те се барем на тај начин валоризовао њен ангажман на пословима другог радног мјеста.

Генерални инспекторат МОБиХ доставио је Информацију, број: IGAR 05-03-32-1-180-11/21 од 13. 12. 2021, у којој је утврдио приједлог да б. пјешадијска бригада ОСБиХ размотри евентуално предлагање именоване за новчано награђивање кроз одредбе члана 3. став (3) и члана 4. Правилника о новчаној награди запосленим у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ, број: 10-02-3-4270/10 од 29. 09. 2010, а у вези са тачком 7 а) и б) Смјерница за поступање за остваривање права професионалних војних лица на плату и друга примања по основу члана 64. Закона о служби у ОСБиХ број: 10-34-3-1315-16/19 од 11. 09. 2019. године.

Међутим, војни повјереник, у вези с предметним питање, посебно жели дати осврт на изнесени став надлежних у којем је наведено:

(...) члан 64. Закона о служби у ОСБиХ, а у вези са чланом 138. Закона о служби у ОСБиХ даје јасан оквир примјене права која припадају вршиоцу дужности. **У конкретном случају, права из члана 64. Закона о служби у ОСБиХ могу конзумирати само и искључиво лица која обављају дужност формацијског мјеста који генерише повољнија права за то лице, што у овом предмету није случај.**

Именована је капетан и постављена је на формацијско мјесто капетана, дакле прима плату капетана, а поред своје дужности обављала је и наведену дужност формацијског мјеста водника. Из претходне реченице је видљиво и општепознато да је плата капетана повољнија од плате водника, те у том смислу није могуће примијенити нити један од ова два члана у овом предмету.

Теоретски, именована је могла бити одређена за вршиоца дужности нижег формацијског мјеста – формацијско мјесто водник, али би сходно члану 138. став (6) Закона о служби у ОСБиХ задржала статус и права свог претходног формацијског мјеста – формацијско мјесто капетана, јер је то за њу повољније, те је у том смислу израда наређења од МОБиХ непотребна, а поготово што је већ АСОП²-ом јединице регулисано да у случају одсуства именована поред своје дужности обавља и дужност подофицира за материјално-финансијско пословање, уједно и благајника.

Војни повјереник сматра да су овако заузет став и тумачење у супротности са ставом (2) члана 64. Закона о служби у ОСБиХ, при чему се, цијенећи строгу војничку хијерархију у радним колективима какав су Оружане снаге БиХ, не смије занемарити чињеница да се одбијање наредбе надређених санкционише спровођењем дисциплинског поступка. На ову чињеницу је војни повјереник скретао пажњу у свим препорукама издатим у вези с питањима обављања додатних послова другог радног мјеста. Неприхваљиво је да војна лица која одговорно обављају додатне послове другог формацијског мјеста, на основу усмених наредби, због тога сnose и негативне посљедице у виду вишегодишњег доказивања и тражења својих остварених права.

² Административне стандардне процедуре

У члану 64. став (2) нормативно је постављен као изузетак од правила (накнада за вршиоца дужности) те је наведено:

"(2) Права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности односно замјењивање траје више од 30 дана непрекидно."

Дакле за остваривање права и накнаде у смислу члана 64. став (2), а за лица која нису обухваћена ставом (1) у погледу одређивања вршиоца дужности, јасно и недвосмислено је утврђено да се морају кумулативно испунити два услова:

1. да војно лице обавља дужност, односно замјењује одсутно војно лице, при чему је термин војно лице неутрално одређен и није дефинисан војном хијерархијом,
2. да замјењивање траје више од 30 дана непрекидно.

Такође, непобитна је чињеница да С.С., истовремено, без икакве накнаде, обавља послове и дужности два формацијска мјеста дуже од три године, па је крајње неприхваливо наведено тумачење и образложење, јер се ради о специфичном случају. Војни повјереник поново наглашава да није прејудирао на који ће се начин иманованој новчана накнада одредити. Констатовао је да именована стварно обавља додатни посао, да то траје дуже од 30 дана, те да позивање на АСОП јединице према којем је регулисано да у случају одсуства именована поред своје дужности обавља и дужност подофицира за материјално-финансијско пословање, уједно и благајника, у овом случају није прихватљиво.

Јасно је да се свака замјена сходно АСОП-у односи на замјењивање до 30 дана, а није постављено као трајна категорија да се замјењује у неограниченом временском периоду одсутно лице, јер у том случају не би ни било потребно посебно формацијско мјесто.

Војни повјереник очекује, с обзиром на смањени број притужби, да ће ово системско питање бити у потпуности ријешено на правичан начин према војним лицима која, извршавајући наредбе, одговорно обављају додатне послове других формацијских мјеста.

3. Обављање стражарске и чуварске службе

Војном повјернику обратила се група професионалних војних лица, износећи примједбе на наводну системску дискриминацију над војницима и подофицирима који обављају стражарску службу у погледу фонда стварно одрађених радних сати и броја сати који им се евидентирају у званичним базама података. У складу с тим, дискриминација се односи и на новчане принадлежности које остварују у току једног мјесеца.

У вези с овим питањем, војни повјереник затражио је изјашњење од Министарства одбране БиХ, као и информацију о фази активности овог министарства у рјешавању наведене проблематике.

Наиме, питање стражарске и чуварске службе, заједно са дужности обављања војних вјежби, системско је питање на које војни повјереник указује дужи период и тражи од Министарства одбране БиХ да на правичан начин изнађе рјешење како би се на равноправан начин распоредио терет обављања службе за сва професионална војна лица.

Министарство одбране у свом одговору, акт број: 10-50-7456-6/21 од 22. 03. 2021, између осталог истакло је:

"Ангажовање персонала на стражарској служби не може се сматрати дискриминацијом. Оружане снаге БиХ на основу члана 410. Правила службе ОСБиХ воде рачуна о равномјерном оптерећењу људства у односу на све задатке које одређене јединице имају.

Чланом 62. став (1) Закона о служби у ОСБиХ дефинисано је да професионалном војном лицу припада увећање основне плате у износу од 20%, с тим да не остварују право на накнаду за рад дужи од законом одређеног редовног радног времена, за рад ноћу, за рад у дане државних празника, дежурство, као и за обавезно присуство и приправност.

Ниједно професионално војно лице не остварује право на накнаду за рад дужи од законом одређеног редовног радног времена, за рад ноћу, за рад у дане државних празника, дежурство, као и за обавезно присуство и приправност тако да свим професионалним војним лицима припада увећање плате од 20%.

Такође, у члану 5. став (2) Правилника о измјени и допуни Правилника о исхрани у ОСБиХ у миру, број: 11-02-3-2154-31/18 од 14. 11. 2018, с циљем побољшања статуса професионалних војних лица која извршавају активности и задатке у јединицама и командама, свакодневно, дуже од законом прописаних 8 сати, дефинисано је да ПВЛ и цивилним лицима у служби у ОСБиХ који извршавају активности и задатке у јединицама и командама, свакодневно, дуже од 8 сати а до 24 сата, осим новчане накнаде за исхрану у току рада према Одлуци СМ о висини новчане накнаде запосленим у институцијама БиХ за исхрану током рада припада право на бесплатну исхрану са припадајућим оброцима (ручак, вечера и припадајућа допуна)."

Са аспекта рјешавања питања накнаде за обављање стражарске службе, војни повјереник посебно цијени значајним формирање радне групе за израду приједлога измјена и допуна Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ и Одлуке Савјета министара БиХ о посебним додацима на плату за професионална војна лица у МО и ОСБиХ, при чему је с циљем финансијске стимулације стражарске службе планирано да се одреди додатак за обављање ове службе.

Војни повјереник ће пратити рад наведене радне групе, која је формирана Одлуком број: 10-02-2-817-1/21 од 02. 03. 2021. године, те ће од Министарства одбране БиХ континуирано тражити информације о току и резултатима радне групе, како би се вршио парламентарни надзор над њеним активностима.

4. Притужбе које се односе на поступак пензионисања професионалних војних лица

Војни повјереник запримио је више притужби које су се односиле на питање пензионисања војних осигураника у чину официра и подофицира који су стекли услове за старосну пензију, али су и даље у служби у ОСБиХ, при чему МОБиХ није предузео мјере да се покрене законски процес њиховог пензионисања.

Такође, у притужбама је посебно истакнуто да је у МОБиХ у току избор кандидата за војнодипломатско представљање БиХ за период 2021.– 2024. У приједлозима који су из МОБиХ упућени Предсједништву БиХ, између осталих су кандидати који су испунили услове за старосну пензију или ће у току трајања мандата испунити те услове. Исти проблем јавља се и код избора кандидата за одалазак у мировне мисије.

Војни повјереник је актом од 22. 02. 2021. затражио изјашњење Министарства одбране БиХ у вези с изесеним примједбама.

Према сазнањима војног повјереника БиХ, Министарство одбране БиХ ревидирало је спискове за учешће припадника ОСБиХ у војно-дипломатским представништвима БиХ и са њих су скинута лица која испуњавају или ће у наредном периоду испунити услове за пензионисање.

Такође, 15. 04. 2021. Министарство одбране БиХ упутило је Предсједништву БиХ захтјев за рјешавање статуса припадника ОСБиХ који испуњавају услове за пензију.

У контексту овог питања биле су и притужбе на одлуке Министарства одбране БиХ о продужењу уговора о служби до 31. 12. 2021. лицима која су испунила услове за пензионисање, за које војни повјереник, након спроведене истраге, није утврдио основаност. Своје одлуке Министарство одбране БиХ образложило је потребама службе, при чему нису утврђени елементи посредне или непосредне дискриминације према подносиоцима притужби.

5. Питање равноправности жена у систему Оружаних снага БиХ

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ запримила је притужбу припадница Оружаних снага БиХ која се односи на дискриминацију жена у поступцима именовања комисија за унапређење професионалних војних лица у 2022. години.

С тим у вези од Министарства одбране БиХ затражено је да достави информације о сљедећем:

1. да ли је тачан податак да у 9 комисија за унапређење професионалних војних лица у 2022. години, формираних Одлуком министра одбране БиХ, број: 10-34-3-56-49/21 од 29. 11. 2021, није именована ниједна жена,
2. да ли је приликом именовања наведених комисија узета у обзир чињеница о заступљености жена од 10% у укупном броју професионалних војних лица у ОСБиХ,
3. тачан број жена, професионалних војних лица, постављен у одјелима персоналних послова у Министарству одбране БиХ, Заједничком штабу БиХ, Команди за

подршку, Оперативној команди и бригадама. Такође, битно је доставити и процентуално исказан податак о броју жена на наведеним пословима у односу на мушкарце.

Министарство одбране БиХ доставило је одговор, број: 10-50-2761-2/21 од 15. 12. 2021, у којем је између осталог наведено да је "Заједнички штаб ОСБиХ доставио Приједлог чланова за осам комисија за унапређење ПВЛ у 2022. години, те је том приликом именована једна жена ПВЛ, капетан Оливера Сушац (...)", "...Министарство одбране БиХ уважило је Приједлог ЗШОСБиХ..."

У вези с тим, војни повјереник затражио је од Заједничког штаба ОСБиХ да доставити информацију због чега се приликом упућивања приједлога за састав комисија није водило рачуна о равноправној заступљености жена – ПВЛ?

Заједнички штаб ОС БиХ, у свом одговору број: 16-08-34-3-280-4/22, истакао је да је сходно приједлозима потчињених команди, поштујући националну заступљеност, родну равноправност и заступљеност команди, утврдио приједлог за формирање осам комисија за унапређење војних лица у 2022. години. Сходно прописаној структури комисија, није било могуће предложити жене у чину генералмајор и бригадни генерал јер их нема у тим чиновима, док двије жене, колико их има у личном чину бригадира у ОС БиХ, није било могуће предложити јер су исте ангажиране у саставу Министарства одбране БиХ, те је министарство надлежно за њихово предлагање.

Надаље, у систему ОС БиХ имају двије жене у личном чину пуковник, од којих је једна ангажирана на дужности инспектора, а друга на дужности у Центру за обуку у операцијама подршке миру, те нису предложене од стране заповједништва. Из личног чина мајор и капетан предложена је једна жена, док у личном чину заставник I класе, такођер имају само двије жене, које нису предложене од стране команди јер је једна ангажирана на дужности у војном оркестру, а другој престаје служба с даном 15.2.2022.

Међутим, иако је у одговору Министарства одбране БиХ истакнуто да је на нивоу овог министарства усвојен Акциони план о примјени Резолуције УН 1325 "Жене, мир и безбједност" и Политика родне равноправности у МОБиХ, број: 10-02-3-2420-4/19, гдје је дефинисан конкретан проценат жена, те изражен декларативан став Министарства у погледу перспективе и тенденције наставка уважавања родне равноправности, у самом одговору морамо се осврнути на следеће:

1. од укупног броја припадника Оружаних снага БиХ на дан 15. 12. 2021. - 8639, жена је 601, односно процентуално исказано - 6,96%;
2. у категорији официра укупно је 98 жена и то у чину бригадира (ОФ-5) двије, у чину пуковника (ОФ-4) двије, у чину мајора (ОФ-3) шест, у чину капетана (ОФ-2) 20, у чину поручника (ОФ-1) 30 и у чину потпоручника (ОФ-0) 38;
3. у категорији подофицира је 121 жена, при чему највећи подофицирски чин ОР-9/заставник I класе/ имају двије жене, док су у категорији војника укупно 382 жене;

4. састав комисија дефинисан је чланом 113. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ³;
5. не постоји могућност избора жена у чину ОФ-7 (генералмајор) и ОФ-6 (бригадни генерал) јер их нема у тим категоријама, док у чиновима ОФ-5 (бригадир) и ОФ-4 (пуковника) имају само по двије жене које није препоручљиво нити функционално ангажовати на овим активностима због могућег сукоба интереса, потреба и обима послова матичних јединица или њихове специјалности;
6. у 8 комисија, од укупно 40 чланова, именована је само једна жена, што износи 2,5%, па је у контексту уважавања родне равноправности требало водити рачуна о овом проценту;
7. приликом формирања комисија води се рачуна о стручности – потреба ангажовања у раду комисија стручних ПВЛ која имају искуства рада у домену персоналних послова, коришћења специфичних програма и база података, који својим радом, разматрајући критеријуме и кандидате за унапређење, стварају продукте који утичу на статус ПВЛ и носе одређену одговорност, при чему се намеће питање да ли се овим имплицира недостатак принципа стручности код 6,96% жена у ОСБиХ;
8. Министарство одбране БиХ снажно и свеобухватно подржава, приступа озбиљно, плански и у дугорочном временском оквиру поштовања родне равноправности (...), међутим у Сектору за управљање персоналом МОБиХ, односно у Одејку за управљањем војним персоналом ни на једну од седам позиција није постављена жена ПВЛ;

³ Члан 113. (Састав комисија за унапређење)

(1) Чланове комисије за унапређење именује министар одбране.

(2) Комисија за унапређење има пет чланова. Предсједавајући комисије мора имати најмање два чина виша у односу на лице које се разматра за унапређење, а чланови комисије за један чин виши.

(3) Комисије се именују у следећем саставу:

а) комисије за унапређење војника (ОР-2-ОР-4) у саставу:

1. ОФ-4 (предсједавајући),
2. ОФ-3,
3. ОФ-2 (x 2),
4. ОР-9.

б) комисије за унапређење подофицира (ОР-5-ОР-9) у саставу:

1. ОФ-4 (предсједавајући),
2. ОФ-3,
3. ОФ-2 (x 2),
4. ОР-9.

ц) комисије за унапређење официра (ОФ-1/поручник-ОФ-3) у саставу:

1. ОФ-5 (предсједавајући),
2. ОФ-4 (x 4).

д) комисије за унапређење официра (ОФ-4-ОФ-5) у саставу:

1. ОФ-7 (предсједавајући),
2. ОФ-6,
3. ОФ-5 (x 3).

(4) Сва три конститутивна народа, а по могућности и представник из реда осталих, заступљена су у свакој комисији, а одлуке сваке комисије доносе се једногласно.

Војни повјереник очекује да ће Министарство одбране БиХ сву изражену посвећеност поштовању родне равноправности, те активности које су предузете у том правцу имати прилику исказати кроз повољније статистичке показатеље у наредном периоду, што ће свакако бити предмет праћења Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ.

6. Остале притужбе

Међу осталим притужбама које су биле предмет истрага војног повјереника истичу се притужбе у вези с упућивањем на стручна усавршавања и курсеове у склопу Оружаних снага БиХ, унапређењем у више чинове, конкурсном процедуром, дисциплинским поступком, те проблемима у вези с гријањем у касарнама.

- I. Војни повјереник истиче примједбу на успорен процес окончања дисциплинских поступака покренутих против ПВЛ, па је тако у предмету Н.Н. упућено више ургенција надлежним у вези с окончањем дисциплинског поступка.

Наиме, с обзиром на хронологију поступања у овом предмету, и то:

- 23. 11. 2020. Институција омбудсмена БиХ доставила притужбу ПВЛ Н.Н. на надлежно поступање;
- војни повјереник 04. 12. 2020. затражио од команде 6. пјешадијске бригаде да по окончању дисциплинског поступка достави комплетан спис,
- Заједнички штаб ОСБиХ, актом број: 16-12-34-5-215-55/20 од 05. 01. 2021, доставио тражену документацију,
- војни повјереник 14. 06. 2021. затражио од команде 6. пјешадијске бригаде информацију о реализацији Рјешења Другостепеног војно-дисциплинског вијећа, број: 10-34-5-1943-1-3/20 од 31. 08. 2020. године,
- Заједнички штаб ОСБиХ, актом број: 16-12-34-5-410-32/20 од 08. 07. 2021, доставио информацију да дисциплински поступак против именованог још није окончан,
- војни повјереник поново, 10. 11. 2021, упутио захтјев 6. пјешадијској бригади да достави информацију о исходу дисциплинског поступка,
- Заједнички штаб ОСБиХ, актом број: 16-12-37-747-4/21 од 08. 12. 2021. доставио информацију да је поновљени дисциплински поступак у току

те цијенећи протек времена од момента покретања дисциплинског поступка, очигледно је да он није окончан у разумном року, на шта је указано надлежним.

- II. У 2021. години посебно се могу издвојити и притужбе које су се односиле на конкурсну процедуру за пријем у почетни чин официра, а на основу којих су **предузете превентивне мјере у погледу праћења свих фаза конкурсне процедуре, а што је у коначници резултирало смањеним бројем притужби по окончању конкурса.**

Наиме, у притужбама су били садржани наводи о могућим пропустима у реализацији конкурса за пријем официра у Оружане снаге БиХ, која је текла у тренутку подношења притужбе, а која се

односила на наводно неоправдано и незаконито фаворизовање два лица. Иако су биле преурањене, војни повјереник је, цијенећи тежину изнесених навода у пријави, хитно упутио захтјев Генералном инспекторату МОБиХ за превентивно дјеловање по достављеној пријави.

У захтјеву војног повјереника од 20. 10. 2021. наведено је:

С обзиром да се ради о пријави која упућује на могуће пропусте и погодавања за одређена именована лица, на штету других учесника у конкурсној процедури, парламентарни војни повјереник БиХ тражи да Генерални инспекторат БиХ изврши надзор над спровођењем конкурсне процедуре, те тиме превентивно спријечите евентуалне злоупотребе које су назначене у пријави.

У поднесеној пријави посебно су наведена два лица и то: Ј.С. и М.А., за које се наводно унапријед знало да ће бити примљени у почетном чину официра, независно од њиховог успјеха током спровођења конкурсне процедуре.

Генерални инспекторат поступио је по захтјеву војног повјереника и доставио Извјештај број: ИГАР 05-03-32-1-299-38/21 од 14. 12. 2021. у коме је наведено да су формиран тимови инспектора из састава ГИМОБиХ и ОСБиХ, а који су присуствовали I и II фази тестирања кандидата с циљем утврђивања основаности навода из предметне пријаве. Инспектори су, по окончању конкурсне процедуре, изнијели своја запажања у Извјештају ГИМОБиХ.

Након анализе свих података прикупљених током истраге, војни повјереник констатује да је анонимна пријава неоснована, те да наведени кандидати из пријаве нису примљени по окончању конкурсне процедуре. Наиме, кандидат М.А., иако је био најбоље рангиран кандидат по освојеним бодовима у I фази, а што је на нивоу успјеха у претходним годинама тестирања, није прошао у III фазу тестирања, док кандидат Ј. С. уопште није приступио тестирању.

Ако се занемаре ситни пропусти и запажања инспектора, а који су садржани у препорукама упућеним Министарству одбране БиХ с циљем унапређења транспарентности процеса пријема, закључак је да није дошло до нарушавања кредибилитета процеса селекције кандидата по конкурс за пријем официра, те да су чланови Комисије за пријем кандидата у ОСБиХ, бројачи-оцјенљивачи, војна полиција и инструктори енглеског језика током прве и друге фазе тестирања врло професионално обављали повјерене дужности.

III. На крају у овом дијелу ћемо навести и притужбе које су се односиле на проблеме у вези с гријањем у касарнама Оружаних снага БиХ.

Канцеларији парламентарног војног повјереника БиХ обратила су се професионална војна лица у вези с наводним проблемима гријања у касарнама "Козара" у Бањој Луци и "Рајловац" у Сарајеву.

Војни повјереник је 16. 12. 2021. затражио од Министарства одбране БиХ изјашњење о сљедећим наводима:

1. за локацију касарне "Козара" у Бањој Луци
 - на локацији није набављен мазут,

- није обављен сервис котлова,
- за потребе гријања користе се преносне гријалице, које професионална војна лица доносе из својих домаћинстава,
- због отежаних услова рада скраћено је радно вријеме професионалним војним лицима за два сата,
- исти проблем са гријањем евидентиран је и претходне године, али по том питању ништа није предузето како би се створили нормални услови за рад током зимске сезоне;

2. за локацију касарне "Рајловац" у Сарајеву

- у команди бригаде има гријања, док остале команде и јединице овај проблем настоје премостити на разна начине (гријалице, пећи и чврсто гориво),
- планира се увођење скраћења радног времена, поготово због чињенице да се очекује хладно вријеме, а рјешења се не назире.

Војни повјереник заражио је изјашњење по изнесеним наводима, да ли су наводи тачни, те ако јесу, да ли је Министарство одбране БиХ припремило план активности за пресвазилажење овог проблема, с обзиром на чињеницу да се из године у годину јављају исти или слични проблеми с гријањем.

Такође, затражена је и информација о томе да ли су проблеми с гријањем евидентирани само на наведеним локацијама, те какво је стање с гријањем на осталим локацијама у којима бораве и раде професионална војна лица Оружаних снага БиХ.

Одговор на упит доставио је Сектор за набавке и логистику, број: 11-03-12-2806-3/21 од 23. 12. 2021, у ком су дате следеће информације:

- Сектор је 22. 01. 2021. покренуо поступак за уговарање набавке мазута и лож-уља, у поступку оквирног споразума на период од три године, али је због већег броја жалби учесника у поступку јавних набавки дошло до знатног кашњења у процесу уговарања,
- оквирни споразуми су потписани те се у наредним годинама очекује несметано снабдијевање,
- у вези с набавком плина за локације касарни у Бањој Луци и Сарајеву, оквирни споразум је раније закључен и снабдијевање је континуирано, али због промјенљивости цијене енергената, свака набавка се посебно уговора, што може трајати минимално један мјесец,
- локације немају довољне капацитете за складиштење енергената, а при томе захтјеве за набавку енергената нередовно исказују,
- уље за ложење у 2020. примљено је послје 07. 12. 2020, а мазут послје 02. 11. 2020. па су локације до сада требале имати довољно енергената за гријање. Сектор је поставио питање на који начин је програмски менаџер планирао набавку/средства или на који начин су енергенти коришћени;
- ремонт котлова није завршен, план активности и план финансираних задатака за ову намјену планира војна одбрана (програмски менаџер – начелник ЗШОСБиХ). Не планирају се средства за ове намјене у двољним количинама нити планирају средства за редовно одржавање котловница,
- за успостављање нормалног система гријања на локацијама Оружаних снага БиХ потребна су значајна финансијска средства.

У вези са презентованим одговором Сектора за набавку и логистику Министарства одбране БиХ, а с обзиром да је у наведеном одговору, на више мјеста, за настале проблеме с гријањем упућено на "Програмски менаџер – начелник ЗШОСБиХ", војни повјереник је 28. 12. 2021. године затражио изјашњење начелника Заједничког штаба ОСБиХ.

Заједнички штаб ОСБиХ доставио је очитовање, број: 16-09-03-28-237-5/22, у коме је истакнуто да је на локацији касарне "Козара" Бања Лука у периоду од 17. до 20.12.2021. извршен пријем мазута у количини од 140 тона, а кашњење у испоруци је било условљено реализацијом уговора о јавним набавкама, на што Заједнички штаб није имао утицаја. Сервис котолова за ову локацију извршен је у периоду од 13. до 20.12.2021, док је гријање у објектима унутар локације путем котлова на плин у постављено 15.10.2021., али у скраћеном режиму због недостатка плина. У циљу заштите здравља људи на локацији, у дијелу објеката који нису имали адекватно загријавање, примјењен је режим скраћивања радног времена у складу с временским условима, те препорукама стучног медицинског тима.

На локацији касарне "Рајловац" у Сарајеву, 27 објеката се загријава на лож уље које ја за ову грејну сезону испоручено 21.12.2021., а кашњење је условљено реализацијом уговора о јавним набавкама на што Заједнички штаб није имао утицаја.

Заједнички штаб је, а на темељу исказаних потреба команди, благовремено требовао потребне количине енергената, а у осмом мјесецу утврдио преглед потреба за ремонтом термо-енергетских постројења, до којих је дошло тек другом половицом децембра 2021. године. Разлог за кашњење је увјетовано финансијским средствима, те чињеницом да није усвојен Буџет за финансирање институција Босне и Херцеговине за 2021. годину.

Закључно с другом половином децембра, осим локације војарне "Адил Бешиић" у Бихаћу, на којој је систему гријања истекао експлоатациони вијек, те ће се морати вршити замјена, нема нити једне локације у ОС БиХ да термо-енергетско постројење није у функцији.

На темељу свих прикупљених података, констатујемо да је Министарство одбране БиХ успјело је до краја 2021. ријешити питање гријања на свим локацијама Оружаних снага БиХ, краткорочно, алтернативним моделима гријања, те очекујемо да ће овај проблем у будућности бити рјешаван прије почетка гријне сезоне и зимских температура.

Одјељак Б. Пружање правне помоћи

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ је током извјештајног периода запримила 30 захтјева за пружање правне помоћи, у ситуацијама када професионална војна лица нису жељела поднијети притужбу, већ су само тражила тумачење одређеног прописа, правни савјет или стручну помоћ приликом рјешавања одређених статусних питања.

У извјештајном периоду највећи број случајева правне помоћи евидентиран је у сљедећим областима:

- остваривање права на новчану накнаду или награду,
- неправилности приликом поступка оцјењивања,
- могућности продужења професионалне војне службе након стицања услова за пензионисање,
- примјена епидемиолошких мјера на локацијама,
- дисциплински поступак,
- остваривање права из радних односа,
- правна помоћ приликом пријема у Оружане снаге БиХ или напредовању у служби,
- премјештај/прекоманда професионалног војног лица,
- питања из домена примјене Правилника о професионалном развоју и управљању каријером у МО и ОСБиХ,
- тумачење правних прописа.

На све захтјеве за правном помоћи Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ одговорила је благовремено и пружила потребну правну и стручну помоћ.

Одјељак Ц. Најављене и ненајављене посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ

У складу са чланом 4. тачка ф) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), војни повјереник има овлашћење да у било којем тренутку најављено или ненајављено посјети јединице и команде Оружаних снага БиХ и организационе јединице Министарства одбране БиХ. Војни повјереник настоји да у дискусији и разговору са професионалним војним лицима као и обиласком локација и простора у којима бораве или их користе за потребе службе процијени стање људских права и слобода и на основу тога утврди правце свог дјеловања.

Током 2021. године војни повјереник реализовао је 12 најављених и ненајављених посјета касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, а преглед неких од посјета, као и тешкоће с којима се суочавају ПВЛ наводимо у наставку.

1. Најављена посјети команди 5. пјешадијске бригаде Оружаних снага БиХ у Тузли

Војни повјереник је 17. 06. 2021, заједно са генералним инспектором Министарства одбране БиХ и инспектором Оперативне команде, боравио у најављеној посјети 5. пјешадијској бригади и Оклопном батаљону Оперативне команде Оружаних снага БиХ, касарна „Дубраве“, Тузла, смјештеним у касарни "Дубраве", у Тузли.

Преглед стања у 5. пјешадијској бригади Оперативне команде ОСБиХ

Циљ посјете 5. пјешадијској бригади је разговор војног повјереника са руководством бригаде, посебно са аспекта заштите живота и здравља професионалних војних лица у времену пандемије, као и обилазак локације, а све ради сагледавања стања људских права, те услова живота и рада у овој бригади.

Војни повјереник се приликом доласка на локацију сусрео са командантом бригаде и његовим сарадницима, који су путем брифинга упознали војног повјереника и генералног инспектора Министарства одбране БиХ са активностима бригаде, како реализованим тако и планираним до краја текуће године.

Посебне области о којима се расправљало током састанка и обиласка локације, а на основу интересовања војног повјереника и генералног инспектора, јесу:

- здравствено стање професионалних војних лица у јединици у условима пандемије COVID-19,
- персонална попуњеност бригаде и јединица у њеном саставу,
- стање материјално-техничких средстава и материјалних средстава,
- стање моторних возила, те инфраструктурне тешкоће на локацији.

Након разговора са руководством бригаде и представницима других јединица на локацији, војни повјереник је са генералним инспектором и инспектором Оперативне команде обишао стражарску службу, те друге просторе које користе професионална војна лица, што укључује кухињу, трепезаријски простор, котловницу и круг касарне. Том приликом обављен је разговор са војницима, подофицирима, официрама и цивилним лицима размјештеним на локацији касарне.

На основу увида и прикупљених информација, војни повјереник констатује да је укупна активност бригаде, Оклопног батаљона и других јединица на локацији касарне "Дубраве" изузетно квалитетна и заслужује највише оцјене. За сваку похвалу су предузете активности које укључују мјере за заштиту здравља и живота људи на локацији, као и професионализам и оперативност јединица.

Персонална попуњеност је 88%, што је за активности бригаде задовољавајуће, а посебно је значајно истаћи заступљеност жена у бригади, њих 132.

У погледу тешкоћа у бригади и на локацији и даље је актуелан проблем снабдијевања питком водом.

Међу проблемима се још могу евидентирати и:

- потреба побољшања услова живота и рада у радним просторима на локацији, као и питање укупне инфраструктуре касарне "Дубраве",
- недостатак уговора за набавку резервних дијелова IX (теретни програм моторних возила која су стара у просјеку четрдесет година),
- недостатак уговора за ремонт МБ 120 мм и ракетних система,
- недостатак уговора за технички преглед моторних возила на регионалном принципу,
- загријавање локације.

Преглед стања у Оклопном батаљону Бригаде тактичке подршке Оружаних снага БиХ

У оквиру посјете локацији касарне "Дубраве" организован је и посебан радни састанак са припадницима Оклопног батаљона Бригаде тактичке подршке ОСБиХ и командантом са сарадницима.

Током састанка војни повјереник и генерални инспектор упознати су са структуром, задацима, стањем попуњеност, спремношћу припадника овог батаљона, оперативнишћу борбених и моторних возила, тренутним активностима и оним планираним у 2021. години, те о тешкоћама с којима се сусрећу.

Осим основне мисије, батаљон је спреман за пружање помоћи цивилним структурама у случају природних непогода и несрећа, те за учешће у мисијама мира.

Одобрена персонална попуњеност Оклопног батаљона је 75 војних лица, а стварна попуњеност износи 92%, што омогућава успјешну реализацију постављених задатака.

Међутим, незадовољавајућа је оперативност борбених и моторних возила и креће се у распону од 11% за теретна возила, 50% путничка, 65% ОТ М113А2 и 13% тенк М60А3.

Све планиране активности Оклопни батаљон је до сада успјешно реализовао, а међу главним проблемима с којима се сусреће су:

- физичка удаљеност капацитета одржавања линија III и IV од мјеста размјештаја јединице (Бутиле и Хаџићи),
- недостатак праонице за теретна и борбена возила, те хидрантске мреже у парку борбених возила.

На крају војни повјереник може констатовати да су услови живота и рада јединица на локацији касарне "Дубраве" идентични условима живота и рада у другим јединицама Оружаних снага БиХ. Тешкоће с којима се сусреће команданти Бригаде и команданти Батаљона, њихови сарадници и друга ПВЛ на овој локацији системске су природе и као такве нису рјешиве на нивоу Бригаде и Батаљона. Одговорност и професионални однос према пословима и задацима, као и међусобна сарадња команданта и претпостављених на највишем су нивоу.

Војни повјереник сматра да је овим јединицама неопходно обезбиједити сва потребна средства и опрему за рад, те изнаћи начин да се поједноставе процедуре набављања потребних материјалних и техничких средстава, с циљем квалитетнијег и несметаног обављања послова и задатака.

2. Најављена посјета Команди логистике Оружаних снага БиХ у Добоју

Војни повјереник је 30. 06. 2021, заједно са генералним инспектором Министарства одбране БиХ боравио у најављеној посјети Команди логистике Команде за подршку Оружаних снага БиХ, касарна „Војвода Радомир Путник“ у Добоју. Такође, организована је и посјета јединици која обавља стражарско осигурање локације из састава Артиљеријског батаљона 6. пјешадијске бригаде, те Центру за контролу кретања и логистичке елементе на локацији.

Преглед стања у Команди логистике

Циљ посјете Команди логистике Команде за подршку Оружаних снага БиХ био је разговор војног повјереника са руководством Команде, посебно са аспекта заштите живота и здравља професионалних војних лица у времену пандемије, као и обилазак локације, а све с циљем сагледавања стања људских права, те услова живота и рада на локацији касарне „Војвода Радомир Путник“.

Војни повјереник се приликом доласка на локацију сусрео са начелником штаба и његовим сарадницима, који су у брифингу упознали војног повјереника и генералног инспектора Министарства одбране БиХ са здравственим стањем професионалних војних лица на локацији, стањем персонала и попуњеност формацијских мјеста, обукама, операцијама са МиМЕС-ом, те снабдијевањем и одржавањем.

Посебне области о којима се расправљало током састанка и обиласка локације, а на основу интересовања војног повјереника и генералног инспектора, јесу:

1. здравствено стање професионалних војних лица у јединици у условима пандемије COVID-19,
2. персонална попуњеност Команде,
3. реализација плана јавних набавки,
4. стање материјално-техничких средстава и материјалних средстава
5. транспортна подршка,
6. одржавање инфраструктуре и објеката на локацијама Оружаних снага БиХ.

На основу брифинга, обиласка локације, разговора са представницима Команде и представницима подређених јединица, те разговора са професионалним војним лицима ангажованим на овој локацији, војни повјереник констатује сљедеће:

1. за вријеме пандемије COVID-19 на локацији је укупно било заражено 264, а излијечено 263 војних лица, док је једно војно лице, на жалост, преминуло. Закључно с даном 30. 06. 2021. на локацији није било заражених, нити се ико био у самоизолацији. Превентивне епидемиолошке мјере које се спроводе на локацији су дале резултате, али се мора истаћи да тренутно недостаје заштитних средстава, што може угрозити повољну епидемиолошку ситуацију на локацији;
2. персонална попуњеност команде је 87,8%. Упражњено је 36 формацијских мјеста за официре, 50 за подофицире, 83 за војнике, те 70 за цивилна лица. У Команди логистике је 57 професионалних војних лица постављено на формацијско мјесто нижег чина, а рад јединице посебно отежава то што су 74 војна лица привремено упућена у друге јединице.

Забрињавајуће је то што процес попуње јединице не прати процес прекида војне службе, а што ће до изражаја посебно доћи с крајем 2021. године, када услове за пензионисање стичу 30 официра и 91 подофицир. Истовремено, забрињавајући је и степен непопуњености кључних формацијских мјеста као што су руковоци, подофицири за снабдијевање класа, доктори у санитетској чети, формацијска мјеста за одржавање, логистику и логистичке операције.

Ово је питање чијем рјешавању Министарство одбране БиХ мора приоритетно приступити, јер се у противном у значајној мјери може угрозити нормално функционисање Команде, а самим тим и редовно снабдијевање јединица и локација Оружаних снага БиХ.

С друге стране, посебно афирмативан је број жена размјештених у овој комадни, њих 159, што износи 9,21%;

3. безбједносно стање на локацији је задовољавајуће, како са аспекта безбједности професионалних војних лица тако и са аспекта објеката и материјално-техничких средстава. Међутим, забрињава низак ниво морала код војника који обављају физичко обезбјеђење локације, што због ниских примања и изостанка било каквих новчаних стимулација, што због лоших услова смјештаја и слабе исхране на већини локација;
4. од укупног износа планираних јавних набавки за 2021. годину, закључно са 30. 06. 2021, реализовано је само 12,85 % (од планираних 20.807.849,86 КМ реализовано је или је у току реализације 2.674.361,25 КМ), што доводи до закључка да процес јавних набавки није унапријеђен, те да Министарство одбране БиХ до данас није остварило значајан напредак у овој кључној области за нормалан рад и функционисање Оружаних снага БиХ.
Посљедице овако неприхватљовог нивоа реализације јавних набавки за првих шест мјесеци 2021. године огледају се у проблемима са санбдијевањем класом I-IX, при чему недостају уговори за набавку пилећег меса, јунећег и свињског гулаша, јестивог уља, говећег гулаша, те других основних намирница за организовање исхране у Оружаним снагама БиХ. Овакво стање и те како оправдава раније поменуто незадовољство професионалних војних лица. **У поступку хитних набавки реализовано је укупно 59.530.87 КМ, а посебан проблем представља спорост издавања наруџбеница према упућеним захтјевима;**
5. током посјете утврђено је да недостају дијелови теренске униформе, или нема одговарајућих бројева кошуља, панталона, јакни, капа..., а што је већ дугогодишњи проблем. Такође, недостају и довољне количине материјалних средстава класе IV потребних за текућа и превентивна одржавања објеката и локација, у складу с обавезним епидемиолошким мјерама на локацијама;
6. тешкоће су примјетне и у операцијама логистичке подршке јединицама привременог састава за операције учешћа у мисијама мира,
7. као и тешкоће са МиМЕС-ом, гдје се још увијек чека рјешавање 412 тона средстава за демилитаризацију, те рјешавање судских пресуда. **Дугогодишњи проблем је и рјешавање 156 тона расходованог бензина, наслијеђеног од бивше војске Федерације БиХ, те 50 тона рабљеног уља и мазива.**

Након обиласка локације и разговора са професионалним војним лицима, војни повјереник и генерални инспектор изразили су задовољство професионалним односом, радом, залагањем и оствареним резултатима припадника ове јединице Оружаних снага БиХ, упркос бројним тешкоћама и изазовима с којима се свакодневно сусрећу.

Војни повјереник очекује да ће Министарство одбране БиХ својим радом и рјешавањем наведених проблема и тешкоћа, студиозним приступом у реализацији планираних јавних

набавки, дати пуни допринос раду и извршавању мисије Команде логистике, која са аспекта заштите права и слобода војних лица представља једну од основних карика у систему одбране Босне и Херцеговине.

На крају војни повјереник може констатовати да су услови живота и рада јединица на локацији касарне „Војвода Радомир Путник“ идентични условима живота и рада у другим јединицама Оружаних снага БиХ. Тешкоће с којима се сусреће Команда логистике и друге јединице на локацији системске су природе и као такве нису рјешиве на нивоу Команде.

Војни повјереник сматра да је Команди логистике и другим јединицама на локацији неопходно обезбиједити сва потребна средства и опрему за рад, те изнаћи начин да се поједноставе процедуре набавке потребних материјалних и техничких средстава, с циљем квалитетнијег и несметаног обављања послова и задатака.

У оквиру овог поглавља војни повјереник истиче и присуство свечаном отварању војне амбуланте, које је, 28. 05. 2021, организовано на локацији 4. пјешадијске бригаде Оружаних снага БиХ у Касарни „Божан Шимовић“ у Чапљини.

Ово је четврта амбуланта на локацији Оружаних снага БиХ с циљем развоја санитетске службе и унапређења здравствене заштите припадника Оружаних снага БиХ.

Пројекат опремања војних амбуланти реализован је сарадњом Министарства одбране БиХ са Амбасадом Уједињеног Краљевства Велике Британије и Сјеверне Ирске и Штабом НАТО-а у Сарајеву.

ПОГЛАВЉЕ III.

13. МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ОМБУДСМЕНА ЗА ОРУЖАНЕ СНАГЕ

Војни повјереник, са сарадницима, учествовао је, у онлајн форми, у раду 13. међународне конференције омбудсмена за оружане снаге (ICOAF).

Међународну конференцију, чији су организатори Женевски центар за демократску контролу оружаних снага (DCAF) и Генерални инспекторат одбране Аустралије, отворили су директор DCAF-а амбасадор Томас Гербер и командант Оружаних снага Аустралије генерал Ангус Кемпбел.

Као и претходних година, конференција је окупила представнике институција омбудсмена за оружане снаге из готово 50 земаља. Овом конференцијом ICOAF је успио додатно ојачати своју функцију платформе за промовисање демократског надзора над оружаним снагама и спречавање лошег управљања и кршења људских права.

Бројне дискусије током 13. ICOAF-а указале су на чињеницу да су се током пандемије промијениле околности живота и рада припадника оружаних снага широм свијета. Учесници конференције указали су на различите ситуације и изазове с којима су се суочавале војне организације и омбудсмени. Посебна дилема било је питање вакцинације, при чему је у већини земаља преовладао став да је заштита здравља припадника оружаних снага приоритет, те да, спровођењем кампање о предностима вакцинације, треба учинити све да се војницима омогући да сигурно извршавају своје мисије и у земљи и у међународним мировним операцијама.

На крају конференције усвојена је и изјава, а у оквиру ње и сљедећи закључци:

- ICOAF је платформа за размјену информација, добрих пракси и искустава између ICOAF-ових партнерских институција. Препознајући да ICOAF расте – и да је на 13. ICOAF-у било више од 120 учесника који су представљали готово 40 институција омбудсмена и који долазе из 30 земаља, што је заиста доказ за то – позива DCAF да истражи будуће путеве за ефикасно јачање сарадње,
- учесници позивају DCAF да настави улагати напоре у пружање подршке појединачним институцијама учесницама, посебно вјежбама изградње капацитета и прилагођеним производима знања,
- учесници поздрављају Резолуцију о појачаном међународном партнерству институција омбудсмена за оружане снаге и пратећи акциони план њене примјене за 2022. годину као обећавајућу иницијативу за јачање сарадње институција омбудсмена на међународном плану. Учесници траже од DCAF-а да настави истраживати како се може додатно унаприједити међународна размјена информација и искустава институција омбудсмена, уз истовремено поштовање посебности националних правних и институционалних оквира институција омбудсмена,
- ICOAF наставља да буде корисна платформа за унапређење дијалога између институција омбудсмена те јачање њихове сарадње и мрежа. На будућим конференцијама наставиће се проширивати и продубљивати ова сарадња,
- ICOAF остаје отворен за надлежне институције из земаља које нису учествовале на

- претходним конференцијама,
- 14. ISCOAF биће одржан у Ослу, у Норвешкој, у октобру 2022. године.

ПОГЛАВЉЕ IV.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК РЕАЛИЗОВАО У 2021. ГОДИНИ

С циљем потпуног информисања о активностима Канцеларије у 2021. години, наводимо податке о састанцима војног повјереника, посјетама касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, те остале активности које су предузимане с циљем обављања парламентарне контроле рада, с једне стране, те извршавања законских овлашћења, с друге стране.

Дакле, осим рада по притужбама, што је примарни задатак војног повјереника, током 2021. године реализован је низ других активности, а чији преглед дајемо хронолошки у наставку.

Јануар 2021.

- 04. 01. 2021. састанак са генералним инспектором Министарства одбране БиХ, бригадним генералом Мирсадом Ахмићем,
- 08. 01. 2021. опроштајна посјета команданта ЕУФОР-а у БиХ генерал-мајора Рајнхарда Тришака,
- 11. 01. 2021. присуство божићном пријему у Министарству одбране БиХ.

Фебруар 2021.

- 01. 02. 2021. наступна посјета команданта ЕУФОР-а у БиХ генерал-мајора Александра Плацера,
- 02. 02. 2021. састанак са представницима Центра за безбједносне студије БиХ,
- 17. 02. 2021. радна посјета, са члановима Заједничке комисије за одбрану и безбједност ПСБиХ, Министарству одбране БиХ и Заједничком штабу ОСБиХ,
- 24. 02. 2021. учешће у радионици тима Министарства одбране БиХ и ИТ експерата на изради системских докумената и софтвера.

Март 2021.

- 04. 03. 2021. учешће на годишњој анализи из области управљања персоналом Министарства одбране БиХ,
- 12. 03. 2021. присуство примопредаји дужности команданта 3. пјешадијског (Република Српска) пука.

Мај 2021.

- 28. 05. 2021. присуство отварању војне амбуланте у касарни „Божан Шимовић“, Чапљина.

Јуни 2021.

- 10. 06. 2021. учешће у радионици Министарства одбране БиХ и Генералног инспектората у Коњицу,
- 17. 06. 2021. посјета 5 пјешадијској бригади и другим јединицама Оружаних снага БиХ у Тузли,
- 28. 06. 2021. присуство обиљежавању крсне славе у организацији 3. пјешадијског (Република Српска) пука ОСБиХ у манастиру Сасе у Сребреници,

- 30. 06. 2021. посјета Команди логистике и другим јединицама Оружаних снага БиХ у Добоју.

Септембар 2021.

- 23. 09. 2021. учешће на 15. годишњој конференцији Генералног инспектората МОБиХ и инспектора у командама и јединицама ОСБиХ.

Октобар 2021.

- 01. 10. 2021. учешће на војној вјежби ЕУФОР-а „Брзи одговор“ у Сарајеву,
- 18 - 22. 10. 2021. учешће на 13. међународној конференцији омбудсмена за људска права у оружаним снагама,
- 29. 10. 2021. присуство састанку са предсједавајућим Војног комитета Европске уније (ЕУ) генералом Клаудиом Грацијаном, који је у организацији Заједничке комисије за одбрану и безбједност ПСБиХ одржан у Парламентарној скупштини БиХ.

Децембар 2021.

- 01. 12. 2021. присуство свечаности обиљежавања 16. годишњице ОСБиХ, која је одржана у Дому Оружаних снага БиХ у Сарајеву,
- 07. 12. 2021. присуство церемонији примопредаје дужности команданта Штаба НАТО-а у Сарајеву,
- 08. 12. 2021. учешће на 13. стратешком политичко-војном семинару о теми: "Кибернетичка безбједност и кризни менаџмент", Сарајево,
- 09. 12. 2021. присуство састанку са замјеником помоћника генералног секретара НАТО-а за политичка питања и безбједносну политику Хавиером Коломином, који је, у организацији Заједничке комисије за одбрану и безбједност ПСБиХ, одржан у Парламентарној скупштини БиХ,
- 10. 12. 2021. присуство церемонији службене примопредаје четири америчка хеликоптера опште намјене *Bell Huey II* која је одржана у касарни Оружаних снага БиХ „Рајловац“ у Сарајеву,
- 21. 12. 2021. радни састанак са генералним инспектором Генералног инспектората Министарства одбране БиХ генералом Мирсадом Ахмићем.

